

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. ПРАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Чланом 5. Закона о јавном дугу („Службени гласник РС”, број 61/05) прописано је да Народна скупштина Републике Србије одлучује о давању гаранција Републике Србије, док је чланом 16. Закона о јавном дугу („Службени гласник РС”, број 61/05) прописано да се гаранција за измирење дуга јавних предузећа чији је оснивач Република Србија даје у форми закона.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

У складу са Закона о буџету Републике Србије за 2009. годину („Службени гласник РС”, број 120/08 и 31/09) Влада Републике Србије, у склопу мера за очување финансијске стабилности у Републици Србији, даје гаранцију Народној банци Србије ради финансирања ликвидности банака. Максимални износ гаранције је РСД 40.000.000 000 и даје се у случају озбиљних проблема у пословању појединачне финансијске институције (банке) или банкарске групе који може угрозити финансијску стабилност банкарског система. Озбиљни проблем се мери индикаторима ликвидности прописаним подзаконским актима Народне банке Србије.

Влада је одговорна за примену инструмената чији је циљ превазилажење дугорочније кризе ликвидности и солвентности.

Народна банка Србије је задужена за благовремено препознавање кризне ситуације у банкарском сектору, за утврђивање обима кризе и узрока који су је изазвали, те њеног могућег утицаја на финансијску стабилности, као и за предузимање и предлагање адекватних мера и инструмената за превазилажење кризе.

Одговарајуће мере Народне банке Србије (lender of last resort) примењиваће се ради превазилажења привремених проблема са ликвидношћу солвентних банака, под услове да су те банке већ искористиле друге повољније изворе ликвидности доступне на тржишту и да су усвојиле акциони план за превазилажење проблема.

У изузетним случајевима, Народна банка Србије може солвентним банкама одобравати кредите на основу члана 38. Закона о Народној банци Србије („Службени гласник РС” број 72/2003 и 55/2004).

Кредити ће се одобравати уз одговарајуће средство обезбеђења које ће процењивати Народна банка Србије, а које може бити:

- Хипотека првог реда;
- Девизе;
- Издржана девизна средства обавезне резерве;
- Злато;
- Потраживања и
- Хартије од вредности.

У случају да банка не располаже адекватним средствима обезбеђења, односно да та средства по квалитету и обиму нису довољна за обезбеђење потребног износа кредита за ликвидност по оцени Народне банке Србије,

Народна банка Србије може Влади предложити да банци изда гаранцију за кредит за одржавање ликвидности. Ако Народна банка Србије утврди да наведена средства обезбеђења која су прихватљива за њу, много нижа од потребно износа кредита за превазилажење проблема ликвидности банке она подноси захтев Влади Републике Србије за гаранцију. Банке корисник кредита доставља и образложени временски план усклађивања пословања банке са показатељима прописаним подзаконским активма. План треба да садржи детаљан приказ мера за превазилажење проблема са ликвидношћу банке. Уколико банка не испуњава захтеве солвентности и не располаже адекватним средствима обезбеђења, на предлог Народне банке Србије, може уз гаранцију Републике Србије користити кредите за ликвидност. И ова банка треба да уз захтев за кредитом достави План усклађивања пословања банке са прописаним стандардима пословања за банке.

Међусобна сарадња Владе Републике Србије и Народне банке Србије засниваће се на следећим принципима:

- Ефикасност – прецизно дефинисање одговорности споразумних страна и елиминисање могућности преклапања истих активности,
- Целисходност – реализација мера уз минималне неопходне фискалне и друге трошкове и
- Размена информација – у складу са прописима из области заштите података, укључујући и информације и податке који представљају пословну тајну, стране ће ефикасно и правовремено размењивати све информације које би могле бити од користи другој страни ради реализације сарадње.

Народна банка Србије ће месечно извештавати Министарство финансија које су банке користили кредит за ликвидности Народне банке Србије, у којој висини и која банке су касниле у регулисању својих обавеза према Народној банци Србије.

Потреба очувања домаћег финансијског система у сагласности је са намерама Европске комисије обелодањеним у Белој Књизи (White Paper) издатој средином 2009. године. White Paper се поред основних проблема ране интервенције и реорганизације банака које су исказале губитке у свом пословању бави и превенцијом и/или ублажавањем кризе и шемом осигурања депозита.

III ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Одредбом члана 1. Нацрта закона прописује се обавеза Република Србије да једино у сврху очувања стабилности банкарског система изда гаранцију Народној банци Србије у корист банке која користи кредит за одржавање ликвидности.

Одредбом члана 2. прецизира се да се гаранција даје за банку која је претходно искористила све друге повољније изворе ликвидности доступне на тржишту и која се тешкоћа у одржавању ликвидности обратила Народној банци Србије, а која по оцени Народне банке Србије нема довољно прихватљивих средстава обезбеђења.

Одредбом члана 3. дефинишу се банке које могу да користе гаранцију.

Одредбе члана 4. односе се на инструменте обезбеђења.

Одредбама члана 5. прописује се обавеза банке да води пословну политику којом ће отклонити неликвидност као и право Владе Републике Србије да контролише новчане токове у банци.

Одредбама члана 6. дефинише се садржина кредитног захтева.

Одредбама члана 7. Нацрта закона уређују се питања која се односе на обавезе које банка, корисник кредита, као дужник има у вези са овим зајмом.

Одредбом члана 8. Нацрта закона уређује се ступање на снагу овог закона.

IV. ПРОЦЕНА ИЗНОСА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона обезбеђиваће се средства у буџету Републике Србије.

V. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Разлози за доношење овог закона по хитном поступку, сагласно члану 164. Пословника Народне скупштине Републике Србије („Службени гласник РС”, број 14/09), произлазе из чињенице да је Влада Републике Србије одговорна за вођење економске политике земље, а да својим мерама треба да заједно са Народном банком Србије успостави стабилан финансијски систем.

VI. РАЗЛОЗИ ЗА СТУПАЊЕ ЗАКОНА НА СНАГУ НАРЕДНОГ ДАНА ОД ДАНА ОБЈАВЉИВАЊА

Разлози за ступање на снагу овог закона наредног дана од дана објављивања, сагласно члану 196. став 4. Устава Републике Србије, садржани су у потреби да се обезбеде услови за брзо реаговање регулаторни органа у земљи.